

## บทที่ ๒

## สรุปและขอเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาเรื่องราวของพระยมาจกัวรรณคคีสันสกฤต บาลี และไทย พอสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้คือ

เรื่องราวของพระยมนั้นเป็นความเชื่อร่วมกันของชาวอินเดียและอิหร่านหรือเปอร์เซียเดิม นามของพระองค์ปรากฏเริ่มแรกในคัมภีร์ฤคเวท พระองค์เป็นโอรสของวีรวิศวัตเทพแห่งแสงสว่าง และนางสรีณยูธิกาของทิวัญญ มีน้องสาวฝาแฝดคือ ยมีน้องชายคือ มนุ และอัศวินเทพคู่แฝด พระองค์เป็นมนุษย์คนแรกที่ตายและพบชีวิตนิรันดร เมื่อพระยมาตายแล้วพระองค์มีบทบาทสำคัญยิ่งขึ้นคือ พระองค์ไปมีที่อยู่ในสวรรค์ เป็นหัวหน้าจัดเตรียมที่อยู่และปกครองคนตายทั้งหลายที่ติดตามพระองค์ไปอยู่ในแดนสวรรค์ ที่มีแต่ความสุขแห่งนั้น คนที่ตายและตามพระองค์ไปนี้เรียกว่า เหล่าปิตฤ พระยมาเป็นใหญ่อยู่ในหมู่ปิตฤจึงได้รับนามว่า ปิตฤปติบ่าง ปิตฤราชาบ้าง และมีฐานะศักดิ์เทียมเทพทั้งหลาย ในคัมภีร์พระเวทแม้จะไม่มีกล่าวถึงการลงโทษของพระยมา แต่ความคิดเกี่ยวกับพระยมาเริ่มจะมีความน่ากลัว เพราะมีการกล่าวถึงโทษตรวนของพระยมา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความมีอำนาจในการลงโทษของพระองค์ คัมภีร์อุปนิษิตแสดงให้เห็นถึงความคิดของชาวอินเดียเกี่ยวกับเรื่องพระยมา เป็นผู้มีความรู้เรื่องความตาย และความคิดที่จะหลีกเลี่ยงจากความตาย ด้วยการเรียนรู้ความจริง

ในสมัยต่อมา คือในคัมภีร์มหาภารตะ รามายณะ และปุราณะต่าง ๆ พระองค์เป็นเทพแห่งความตาย มีหน้าที่พิจารณาตัดสินให้รางวัลและลงโทษผู้ตาย พระองค์จึงต้องมีความยุติธรรมและได้รับนามว่า ธรรมะหรือ ธรรมราชา บางครั้งพระองค์มีอำนาจเหนือความตาย และอาจควงเวียนใหญ่ที่ถึงคราวตายไม่ต้องตายก็ได้ เช่น พระสัถยวาน

และนางประมัทธรา เป็นต้น ผู้ตายที่ทำความดีจะได้ไปสวรรค์ ส่วนผู้ตายที่ทำความชั่วไว้จะต้องรับการทรมานในนรก นอกจากนี้พระยมยังเป็นโลกบาลประจำทิศใต้อีกด้วย

ในวรรณคดีบาลี พระยมเป็นเทพแห่งความตายและเจ้าแห่งนรก ผู้ตายต้องไปเฝ้าพระองค์ เพื่อรับการพิจารณาพิพากษาการกระทำของตน การเกิด การแก่ การเจ็บ การถูกลงทัณฑ์ และการตาย คือเหวทูตที่พระยมส่งมาเตือนมนุษย์ให้รีบทำความดีทางกาย วาจา และใจ หากผู้ตายไม่เคยทำความดีเพราะมัวประมาท พระยมจะคัดสินให้ยมบาลนำตัวไปรับการทรมานในนรกขุมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม กฎเกณฑ์ในการพิพากษาของพระยมนั้นก็คือ กฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนา และผู้ที่หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด (สงสาร) ย่อมพ้นจากอำนาจของพระยม

วรรณคดีไทยฉบับที่นำมากล่าวถึงโดยเฉพาะได้แก่ ไตรภูมิพระร่วง ซึ่งกล่าวถึงเรื่องราวของพระยม ยมบาล นรกที่น่ากลัวขุมต่าง ๆ เรื่องราวเหล่านี้ล้วนแต่ได้นำมาจากคัมภีร์ต่าง ๆ ทางพุทธศาสนา และเป็นที่แพร่หลาย ทำให้คนไทยทั่วไปมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องของพระยม เรื่องบุญ เรื่องบาป เรื่องสวรรค์ และเรื่องนรกต่าง ๆ และมีอิทธิพลต่อวรรณคดีไทยในสมัยหลัง ๆ แทบทุกเรื่อง

### ขอเสนอแนะ

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง พระยมในวรรณคดีสันสกฤต บาลี และไทย นี้ ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะได้มีการศึกษาต้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องราวของพระยม ผู้มีฉายาว่าไว้วสวัต เชนเกี่ยวกับพระยม

นอกจากนี้ยังมีเรื่องราวที่น่าสนใจเกี่ยวกับท้าวฤเวร ผู้เป็นโลกบาลประจำทิศเหนืออีกด้วย จึงน่าจะได้นำมาวิจัยเพื่อทราบรายละเอียดต่อไป.